

El retablo de Maese Pedro



Antonio Carnicero y Francisco Muntaner: Il·lustració pel capítol de El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha (segona part). Impressió de Joaquín Ibarra. Edició de la Real Academia, Madrid (1780).



Gran Teatre del Liceu

El retablo de Maese Pedro

El retablo de Maese Pedro. Òpera còmica en un acte de Manuel de Falla
Llibret del compositor basat en un episodi del capítol 26 de la segona part
de *Don Quijote de la Mancha* de Miguel de Cervantes.

Concert per a clave i cinc instruments. Música de Manuel de Falla

Director Musical: NN

Director d'Escena: Enrique Lanz

Projecte de producció escènica amb titelles: Compañía Etcétera

Nova producció del Gran Teatre del Liceu amb la Compañía Etcétera, el Teatro Real (Madrid), el Teatro Calderón (Valladolid), la Asociación Bilbaína de Amigos de la Ópera (ABAO), el Teatro de la Maestranza (Sevilla) i la Ópera de Oviedo.

El Trujamán
Don Quijote
Maese Pedro
Clavicèmbal

Orquestra de l'Acadèmia del Gran Teatre del Liceu

Contacte:

Jordi Tort

jordi.tort@liceubarcelona.com

Tel. (+34) 93 485 86 17

www.liceubarcelona.com



Gran Teatre del Liceu

El retablo de Maese Pedro



El Gran Teatre del Liceu

El Gran Teatre del Liceu, creat el 1847 a la Rambla de Barcelona, és el Teatre d'Òpera més antic d'Espanya. Ha mantingut al llarg dels anys la seva funció de centre cultural i artístic, i constitueix un dels símbols del país.

La història artística del Liceu és un bon exponent de la història de la lírica occidental. Després d'una primera etapa on l'òpera no representava sinó una part relativa de l'activitat artística, al costat de les abundants representacions de Teatre parlat i de concerts i números de varietats, el Liceu es va convertir en un prestigiós Teatre d'òpera. La major part del repertori operístic es va estrenar a Espanya, al Gran Teatre del Liceu i els artistes espanyols i internacionals més importants han actuat en les seves temporades al llarg dels anys.



Gran Teatre del Liceu

El retablo de Maese Pedro



Són objectius bàsics del Liceu la continuïtat a la seva valuosa tradició, l'increment del prestigi internacional del Teatre, difondre l'art de l'òpera a capes cada vegades més àmplies de la població i potenciar l'òpera i cadascuna de les arts que hi estan associades, de manera que el nou Liceu esdevingui en un poderós estímul de la creativitat artística i del nivell cultural del país.

Equipat de la tecnologia més avançada, el Gran Teatre del Liceu es un dels teatres d'Òpera més prestigiosos d'Europa. En una sola temporada, el Gran Teatre del Liceu ofereix, doncs, més de 40 espectacles diferents que suposen prop de 300 funcions i l'assistència de més de 400.000 espectadors. Aquesta activitat permet al Liceu consolidar la seva tradició de més de cent cinquanta anys i, alhora, ampliar-la quant a la varietat de l'oferta musical i de públic.



Gran Teatre del Liceu

El retablo de Maese Pedro

L'obra



El retablo de Maese Pedro és una òpera de cambra per a titelles que Manuel de Falla –autor de la música i el llibret– va crear per encàrrec de la princesa de Polignac, i que es representà a París, al palau Polignac, el juny de 1923 (a Sevilla s'havia escoltat en versió de concert mesos abans). Falla volia renovar el llenguatge musical espanyol acudint a les fonts clàssiques, per la qual cosa es va basar en un popular capítol del *Quijote* de Miguel de Cervantes, creant una música tan autènticament hispana com innovadora. En record del dia de l'estrena, en la qual hi va participar la gran clavecinista polaca Wanda Landowska, a l'inici de l'espectacle s'interpreta el **Concert per a clave i cinc instruments** del compositor gadità.

D'acord amb la tendència neoclàssica del moment —seguida per Stravinsky o Picasso—, Falla, en la plenitud de la seva carrera i reconegut a tot Europa, s'aparta de la música més explícitament «andalusa» i utilitza material dels cançoners renaixentistes, com en el cas del romanç *Retraída está la infanta* de Francisco Salinas, recollit per Pedrell. Una orquestra bastant reduïda —nou instruments de vent, vuit de corda, arpa, clavecí i percussió— acompanya les veus protagonistes.



El retablo de Maese Pedro

Amb motiu del 25è aniversari, la companyia Etcétera i el Gran Teatre del Liceu juntament amb altres coliseus operístics espanyols han volgut abordar aquest projecte, que també compta amb la col·laboració de l'Arxiu Manuel de Falla de Granada, i que sempre ha estat en la ment del director de la companyia, Enrique Lanz (el seu avi, Hermenegildo Lanz, va crear les titelles i part de l'escenografia per l'estrena de l'obra a París). Etcétera pretén reinterpretar i revisar des de l'època actual les iconografies medieval i barroca amb una proposta molt actual i adaptada als grans escenaris, amb la utilització de titelles gegants, però articulades i amb moviment, inspirades en pintures i escultures del barroc, sobre tot de Velazquez, Martínez, Montañés i Alonso Cano, en els sostres del Salón de los Reyes de l'Alhambra i en les tècniques constructives dels arcaics titelles africans.

El llibret es basa en els capítols 25 i 26 de la segona part d'*El Quixot*, en què es narra el famós episodi que dona títol a l'òpera. Cal recordar que *retablo* significa aquí «teatrí de titelles» i que Maese Pedro, titellaire acompanyat d'una mona visionària, representa en una venta del camí —en un característic escenari dins l'escenari— una història procedent del romancer carolingi i del món de les cançons de gesta: l'alliberament de Melisendra, filla de Carlemany, presonera dels moros de Saragossa, pel seu marit, Don Gaiferos. El Quixot, espectador principal, s'identifica amb el rescat i persecució de tal manera que destrossa a cops d'espasa titelles i escenari, amb la lògica ira de Maese Pedro, que no minva fins que és compensat generosament pel cavaller.

Maqueta:



Gran Teatre del Liceu

El retablo de Maese Pedro



Orquestra de l'Acadèmia del Gran Teatre del Liceu

L'Orquestra de l'Acadèmia del Gran Teatre del Liceu va néixer la temporada 2002-2003 amb l'esperit d'animar músics professionals del nostre entorn a participar en un projecte musical estable dins la temporada artística del Gran Teatre del Liceu i a formar part d'una Orquestra Simfònica nova i jove.

L'activitat de l'Orquestra es du a terme al Gran Teatre del Liceu i té una clara vessant pedagògica. Combina classes de tècnica i interpretació de cadascun dels instruments, classes de música de cambra, preparació i simulació d'audicions, lectura a primera vista, assaigs parcials i d'orquestra, assaigs i concerts amb cantants i instrumentistes solistes. Aquesta tasca la realitzen els solistes de l'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu coordinats pel seu concertino **Kai Gleusteen** i sota la batuta del director titular **Gueràssim Voronkov**.



Gran Teatre del Liceu

El retablo de Maese Pedro

Dins la programació estable del Gran Teatre del Liceu, l'Orquestra ha participat en diverses produccions com **La gazzetta** de G. Rossini, el **Concert Beethoven** dirigit per A. Anissimov, en el ballet **Giselle** amb l'ENB i en diverses edicions de la **Marató Mozart**. Des de l'any 2004 l'Orquestra ha participat activament en dues de les produccions del **Petit Liceu**, '**Pere i el llop**' i '**Somiant el Carnaval dels Animals**'. Ha realitzat concerts simfònics arreu del territori català i espanyol, entre d'altres a localitats com Saragossa, Alacant i Maó. Ha actuat també a Andorra i a França. Ha estat dirigida per Sebastian Weigle, Michael Hofstetter, José Luís Basso, Maurizio Barbacini, Salvador Brotons, Alexander Anissimov, Salvador Mas, José Collado i Jed Gaylin. Ha col·laborat amb solistes com Montserrat Caballé, Ainhoa Arteta, Ewa Podlés, Kai Gleusteen, Cristoforo Pestalozzi, Claudio Bohórquez, Catherine Ordroneau, Al·la Voronkova i Konstantin Gorny.

Aquesta iniciativa del Gran Teatre del Liceu compta amb la col·laboració del Servei d'Ocupació de la Generalitat de Catalunya, del Fons Social Europeu i de l'empresa Vueling.



Gran Teatre del Liceu

El retablo de Maese Pedro



Enrique Lanz, director d'escena

Membre fundador l'any 1978 de la companyia de titelles "Totolín" a l'Escuela de Artes y Oficios de Granada, on roman fins el 1982 participant en la realització i la posada en escena, sota la direcció de Pedro San Ginés, de les obres de Federico García Lorca Doña Rosita la Soltera i El amor de Don Perlimplín con Belisa en su jardín, entre d'altres. L'any 1981 crea amb Fabiola Garrido la seva pròpia companyia, **Etcétera**, realitzant un treball d'investigació sobre les diferents tècniques de titelles i col·laborant amb altres companyies en la realització de màscares, escenografies i gegants. Així mateix, dóna cursos d'iniciació als titelles per a nens i mestres.

Rep, entre d'altres, els següents cursos especialitzats: 1982, "Del ritu a l'acció dramàtica", amb Xavier Fábregas; 1983, "Tècniques d'expressió dinàmica", amb F. Del Pozo; 1985, "Titelles de fil", amb Albrecht Roser; 1985, "Teoria i història dels titelles", amb Henryk Jurkovsky; 1987, "Teatre deombres", amb Jean Pierre Lescot; etc.

Amb Etcétera du a terme els següents espectacles: 1985, Synopsis; 1990, Trans; 1993, Polifemo; 1996, El Teatro Enano; 1997, Pere i el llop; 1998, La serva patrona; 1999, Pere i el llop (petit format); 2001, Història de Babar; 2004, Somniant el carnaval dels animals; i 2005, El teatrino de Bernat.

L'any 1996, realitza titelles, manipula i coprodueix, juntament amb l'Ensemble Instrumental de la Société de Musique Ancienne, el Choeur Départemental des Alpes-Maritimes i el Theatre de la Massue, l'oratori Motets en Dialogue de G. Bouzignac, dirigit per Ezequiel García Romeu i amb direcció musical de A. Joutard. El 2002, assumeix la direcció artística, el muntatge escènica i la realització de titelles de Schumann 13 Debussy 6, de Ruth Prieto, espectacle infantil a partir de la música de dues partitures emblemàtiques del repertori de piano d'ambdós compositors.



Gran Teatre del Liceu

El retablo de Maese Pedro

Quant a la seva tasca pedagògica dels últims anys, el 1998 imparteix el curs “Títeres y formas animadas a partir de la música” dins dels XXIX Cursos Manuel de Falla inclosos en el 47è Festival Internacional de Música i Dansa de Granada, i el 1999 forma part del professorat de la primera edició del Master Universitari “La animación en los conciertos didácticos” inclòs dins del XXX Cursos Manuel de Falla celebrats en el 48è Festival Internacional de Música i Dansa de Granada. L’any 2006 dins del “Taller Internacional de Títeres” de Matanzas (Cuba), dóna el curs “Diseño en el teatro de títeres”.

És comissari i autor del disseny de l’exposició “Hermenegildo Lanz, rudo y sentimental”, programada entre juny i juliol de 1999 a la Casa de los Tiros de Granada, museu dependent de la Delegació de Cultura de la Junta d’Andalusia. També és comissari i autor del disseny de l’exposició “Hermenegildo Lanz en la vanguardia de las artes escénicas”, que va girar per diferents municipis andalusos dins del Circuit Andaluz de Teatro

